

بررسی وضعیت اضطراب کرونای افراد معتاد در کمپ‌های ترک اعتیاد شهر یاسوج

عاطفه مدبر نژاد^{۱*}، محمدناصر پاک‌نژاد^۲، شیروان مسعودی اصل^۳

۱- دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

۲- کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

۳- دکتری مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، مرکز ملی تحقیقات بیمه سلامت، سازمان بیمه سلامت ایران، ایران.

*نویسنده مسئول: کهگیلویه و بویراحمد، یاسوج، زیرتل، دانشگاه دولتی یاسوج، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه علوم اجتماعی. شماره تلفن: ۰۰۹۱۳۷۲۲۲۲۳۲۲ - آدرس رایانه: atefehmodaber1372@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۰۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۲۰

چکیده

مقدمه: بیماری کرونا علاوه بر اثرات جسمانی دارای اثرات روان‌شناختی منفی نظیر نگرانی‌ها و دلمشغولی‌های مبهم برای تمامی مردم، اعم از کسانی که مبتلا شده و یا نشده‌اند، به همراه داشته است. مطالعه حاضر به بررسی این آثار روانی، تحت عنوان اضطراب کرونا، در بین افراد معتاد در کمپ‌های ترک اعتیاد شهر یاسوج پرداخته است.

روش کار: روش مورد استفاده در این پژوهش کمی بوده و از تکنیک پیمایش و ابزار پرسشنامه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش افراد حاضر در کمپ‌های ترک اعتیاد شهر یاسوج است که بر اساس جدول لین و با خطای ۵ درصد، تعداد ۱۴۴ نفر از آنان به عنوان نمونه، به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند و مورد مطالعه قرار گرفتند. داده‌ها به کمک نرم‌افزار آماری SPSS مورد تحلیل قرار گرفتند و از آزمون‌های آماری تی تست مستقل و همبستگی پیرسون به منظور آزمون فرضیات استفاده شد.

یافته‌ها: به طور کلی میانگین اضطراب کرونا در بین افراد معتاد حاضر در کمپ‌های ترک اعتیاد شهر یاسوج بالا (میانگین: ۳۰/۲۵، انحراف معیار: ۸/۰۶) بود و متغیرهای تاثیر گروه، تراکم کمپ‌ها، تعداد سال‌های مصرف مواد، مدت‌زمان حضور در کمپ و وضعیت بهداشتی کمپ در میزان اضطراب کرونای این افراد تاثیر گذار بودند.

نتیجه‌گیری: افراد معتاد به عنوان قشری از جامعه که نیازمند کمک هستند، خصوصا در شهر یاسوج که یکی از شهرهای محروم کشور است، باید بیشتر مورد توجه و حمایت اجتماعی قرار بگیرند و در این شرایط کرونایی به آنها کمک شود تا از میزان اضطرابشان درمورد بیماری کرونا کاسته شود و بتوانند روند ترک اعتیاد خود را با موفقیت پشت سر بگذارند و به زندگی عادی خود برگردند.

واژگان کلیدی: اضطراب کرونا، اعتیاد، کمپ، شهر یاسوج

مقدمه

سر بر می‌آورند. مسئله اجتماعی عبارت است از وضعیتی که به نظر تعداد افراد جامعه، چه آنان که درگیر مسئله‌اند یا افراد دیگر که مبتلا به مسئله نیستند، مایه سختی تلقی شود؛ هر چند امکان بهبود داشته باشند. مسئله اجتماعی هم شامل موقعیت عینی و هم تفسیر ذهنی از وضعیت اجتماعی است که جامعه را در حالت بحرانی قرار می‌دهد [۱]. در این میان اعتیاد

بشر در دوران معاصر دچار آسیب‌ها و چالش‌های فردی و اجتماعی فراوانی شده و در تکاپوی حل آنها، در دام نابهنجاری‌های دیگری گرفتار شده است. زندگی جمعی همواره در راستای اتحاد و رفع نیازهای بشر در کنار یکدیگر نبوده است. در میان روابط اجتماعی، مسائل اجتماعی متعدد

عامل این بیماری را یک «کرونا ویروس جدید» اعلام کرد. سازمان بهداشت جهانی در تاریخ ۱۱ فوریه ۲۰۲۰ نام رسمی را برای بیماری کروناویروس جدید تحت عنوان COVID_19 انتخاب کرد، پس از افزایش موارد ابتلا و گسترش جهانی این ویروس، سازمان بهداشت جهانی در تاریخ ۳۰ ژانویه ۲۰۲۰ با انتشار بیانیه‌ای، شیوع کرونا ویروس جدید را ششمین عامل وضعیت اضطراری بهداشت عمومی در سراسر جهان اعلام کرد که تهدیدی نه فقط برای چین، بلکه برای تمامی کشورها به شمار می‌رود [۷].

اجرای سیاست‌های بهداشتی برای مقابله با کرونا با وجود پیامدهای مثبت، موجب بروز اثرات منفی روان‌شناختی در سطح جامعه شده است. ترس از بیماری، ترس از مرگ، انتشار اخبار غلط و شایعات، تداخل در فعالیت‌های روزمره، مقررات منع یا محدودیت سفر و عبور و مرور، کاهش روابط اجتماعی (همکاران، دوستان، خانواده)، بروز مشکلات شغلی و مالی و ده‌ها پیامد دیگر این شرایط، سلامت روان افراد جامعه را تهدید می‌کند. بی‌شک یکی از مهم‌ترین این عوامل، اضطراب مربوط به بیماری کروناست [۸].

«اضطراب» ناراحتی روانی و بدنی است که بر اثر ترسی مبهم و احساس ناامنی و تیره‌روزی قریب‌الوقوع در فرد به وجود می‌آید [۹]. ترس و اضطراب ناشی از ابتلای احتمالی، مخرب بوده و می‌تواند منجر به ناهنجاری‌های روحی روانی و استرس در افراد شود. ترس و استرس با تحریک هیپوتالاموس در مغز و به دنبال آن افزایش ترشح هورمون کورتیزول از قشر غده فوق کلیه و تحریک اعصاب سمپاتیک در سراسر بدن در کوتاه‌مدت برای مقابله بدن با عوامل استرس‌زا سودمند است، اما اگر این ترس و استرس و پاسخ بدن، یعنی افزایش سطح کورتیزول و تحریک سمپاتیک در درازمدت باقی بماند، مخرب بوده و منجر به تضعیف سیستم ایمنی و کاهش توان بدن در مبارزه با بیماری‌ها خواهد شد [۱۰].

باید گفت پیوند اجتماعی در افراد معتاد حاضر در کمپ به دلیل بیماری کرونا و دور بودن از خانواده و دوستان کاهش می‌یابد که این امر نیز می‌تواند اضطراب را افزایش دهد [۱۱]. پیوند اجتماعی امکان آسودگی را برای شخص بیمار فراهم می‌آورد، اما آثار ملموس دیگری نیز دارد. شبکه‌های فرد به او کمک خواهد کرد تا کاری را که با حال او تناسب بیشتری

به عنوان یک مسئله اجتماعی یک ناهنجاری روانی- اجتماعی است که از مصرف غیرطبیعی و غیرمجاز بعضی مواد مانند الکل، تریاک، حشیش، ماری‌جوانا، الکل و... ناشی می‌شود و باعث وابستگی روانی یا فیزیولوژیک فرد مبتلا به مواد مذکور می‌شود. این وابستگی در عملکرد جسمی، روانی و اجتماعی فرد معتاد اثر نامطلوبی بر جای گذاشته و در موارد شدید حتی زندگی فردی و اجتماعی او را به‌طور جدی تهدید می‌کند [۲]. در واقع اعتیاد به این مواد و سوءمصرف آنها به مثابه یک مسئله اجتماعی، پدیده‌ای است که همراه با آن توانایی جامعه در سازمان‌یابی و حفظ نظم موجود از بین می‌رود و عملکرد به‌هنگار حیات اجتماعی مختل می‌شود [۳]. مسئله ترک یا درمان اعتیاد به مصرف مواد مخدر از جمله مسائلی است که همواره مورد توجه مسئولان، مبتلایان به سوءمصرف مواد و همچنین خانواده‌های آنها بوده است. ترک جسمانی مواد مخدر چندان مشکل نیست، بلکه مشکل اصلی، بازگشت و شروع دوباره این عادت ناپسند است [۴].

یکی از مهمترین راهبردهای مقابله با وابستگی به مواد، درمان است. در بسیاری از کشورهای جهان از درمان‌های دارویی و غیردارویی برای توانمندسازی و بازگشت مجدد بیماران وابسته به مواد به خانواده و جامعه استفاده می‌شود [۵]. براساس پژوهش‌های موجود، درمان موثر باید جامع باشد و سطوح مختلف فرد، خانواده و جامعه را در بر بگیرد. در یک درمان جامع باید به بررسی مسائلی چون خدمات حرفه- ای، حمایت خانوادگی^۱، خدمات قانونی و حقوقی، دسترسی به آنها، دسترسی به خدمات پیشگیری از هپاتیت و اچ. آی. وی (ایدز)، خدمات مربوط به سلامت روان^۲، خدمات آموزشی پرداخته شود [۶]. پس توجه به سلامت روان و مقابله با اضطراب افراد معتاد به مواد مخدر یکی از عوامل مهم برای موفقیت در ترک اعتیاد است. اما در ۲۹ دسامبر ۲۰۱۹ در چین اتفاقی افتاد که کل دنیا را تحت تاثیر قرار داد. پزشکانی در ووهان چین متوجه موارد غیرمعمولی از بیماران مبتلا به ذات‌الریه (پنومنی) شدند. با این حال اولین مورد از این بیماری در تاریخ ۱۲ دسامبر مشاهده شد، بعد از مدتی بخش چینی مرکز کنترل و پیشگیری بیماری در تاریخ ۹ ژانویه ۲۰۲۰

1. family advocacy

2. mental health

نیستند و ممکن است دچار مشکلات روانی شوند. هدف تحقیق حاضر این است تا وضعیت اضطراب کرونای افراد تحت درمان حاضر در کمپ‌های ترک اعتیاد شهر یاسوج را به عنوان گروهی آسیب‌پذیر مورد بررسی قرار دهد.

روش کار

تحقیق حاضر، یک تحقیق کمی به شیوه پیمایشی است. این تحقیق، از نظر هدف یک بررسی کاربردی، از نظر دامنه یک مطالعه خرد، از نظر وسعت یک تحقیق پهنانگر و از نظر زمانی نیز مقطعی است. به منظور جمع‌آوری اطلاعات در مورد پیشینه تحقیق از اطلاعات و منابع کتابخانه‌ای و برای گردآوری اطلاعات پیمایشی، از پرسشنامه محقق‌ساخته و پرسشنامه استاندارد اضطراب کرونا استفاده شده است. پرسشنامه اضطراب کرونا در سال ۱۳۹۸ توسط علیپور، قدمی و عبداله‌زاده برای سنجش اضطراب ناشی از شیوع ویروس کرونا در کشور ایران تهیه و اعتباریابی شده است. نسخه نهایی این ابزار دارای ۱۸ گویه و ۲ مؤلفه (عامل جسمی و روانی) در مقیاس لیکرت است و پاسخگو می‌تواند نمرات بین ۰ تا ۵۴ را به خود اختصاص دهد. نمرات بالا در این پرسشنامه نشان‌دهنده سطح بالاتری از اضطراب در افراد است، اعتبار این پرسشنامه علاوه بر شاخص‌های هنجاریابی گزارش شده از سوی طراحان آن، در این تحقیق نیز از طریق تحلیل عاملی تاییدی داده‌ها، تایید شده است. در این تحقیق تاثیر متغیرهای تاثیر گروه، وضعیت بهداشتی کمپ، تراکم کمپ‌ها، مدت مصرف و مدت‌زمان حضور در کمپ بر وضعیت اضطراب کرونای افراد معتاد مورد بررسی قرار گرفته است. متغیر تاثیر گروه با (آلفای ۰/۸۶)، متغیر وضعیت بهداشتی کمپ با (آلفای ۰/۷۶) متغیر تراکم کمپ‌ها با (آلفای ۰/۷۱) مورد بررسی قرار گرفت. برای ارزیابی اعتبار و پایایی به ترتیب از اعتبار صوری و پیش‌آزمون و آماره آلفای کرونباخ استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش افراد حاضر در کمپ‌های ترک اعتیاد شهر یاسوج است که تعداد آنها ۲۳۰ نفر بوده است. برای تعیین حجم نمونه از جدول «لین» [۱۷] استفاده شد. بر اساس این جدول حجم نمونه در سطح ۹۵ درصد اطمینان و ۵ درصد خطای نمونه‌گیری ۱۴۴ نفر برآورد شد که پرسشنامه در زمستان ۱۴۰۰ و فروردین ۱۴۰۱ توسط این افراد تکمیل

5. Lin

داشته باشد، پیدا کند یا در دایره ارتباط دیگری جا بیفتد. ادراک حمایت اجتماعی منجر به انسجام اجتماعی می‌شود. ادراک حمایت اجتماعی و احساس ارزشمندی نیز منجر به سلامتی افراد و ایفای وظایف متقابل آنها در مقابل جامعه خواهد شد [۱۲].

علاوه بر این، مشارکت در درون شبکه، فرصت‌هایی را برای دوستی، مصاحبت و معاشرت فراهم می‌کند که این رفتارها، نگرش‌ها و پیوندها به زندگی فرد معنا می‌بخشد. این امر در سلامت اجتماعی فرد تأثیر زیادی می‌گذارد. برکمن سلامت اجتماعی را به صورت شرایط و رفاه افراد در شبکه روابط اجتماعی شامل خانواده، اجتماع و ملت تعریف می‌کند. همچنین معتقد است تأثیر شبکه اجتماعی بر سلامت فرد عبارت است از: پرورش روحیه مشارکت و درگیری اجتماعی فرد در فرآیندهای اجتماعی، سپری کردن اوقات خود با دوستان، مشارکت در نقش‌های اجتماعی و شغلی، گرایش به فعالیت‌های مذهبی و تفریح به همراه گروه. بنابراین از طریق فرصت‌هایی که به واسطه عضویت در شبکه‌های اجتماعی و گروه‌ها برای فرد فراهم می‌شود تا در رویدادهای اجتماعی شرکت کند، شبکه‌های اجتماعی، نقش‌های اجتماعی معناداری از قبیل نقش‌های اجتماعی شغلی، خانوادگی و والدینی را تعریف می‌کنند و از این طریق سلامت اجتماعی فرد را نیز ارتقا می‌دهند [۱۳].

اما در یک بررسی که اخیراً در افراد بسیار مستعد ابتلا به کرونا ویروس انجام شد، شیوع استرس آسیب‌زا با میزان ۷۳/۴ درصد، افسردگی ۵۰/۷ درصد، اضطراب عمومی ۴۴/۷ درصد و بی‌خوابی ۳۶/۱ درصد بود که بسیار نگران‌کننده بود [۱۴]. راجکومار^۳ (۲۰۲۰) [۱۵] نیز در تحقیق خود به این نتیجه رسید که شیوع اضطراب در زمان بیماری کرونا، شایع‌ترین مشکل روان‌شناختی است. دنگ و پنگ^۴ (۲۰۲۰) [۱۶] هم در پژوهش خود نشان دادند که قرنطینه، سلامت روان مردم را به صورت منفی تحت تاثیر قرار داده است.

از آنجایی که افراد حاضر در کمپ‌ها به دلیل زندگی گروهی و متراکم نسبت به برخی گروه‌های دیگر بیشتر در معرض بیماری کرونا قرار دارند، از اثرات روانی آن مصون

3. Rajkumar

4. Deng & Peng

جدول ۱- توزیع ویژگی های پاسخگویان تحقیق

نحوه حضور در کمپ	درصد	وضع تأهل	درصد	سن
به خواست خود	۴۷,۹	مجرد	۸۱,۳	حداقل ۱۷
به خواست دیگران	۵۲,۱	متاهل	۱۸,۷	حداکثر ۳۹

جدول ۲- مشخصات توصیفی متغیرهای مرتبط با اضطراب کرونای پاسخگویان

متغیر	میانگین طیف	میانگین واقعی	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
تاثیر گروه	۱۰	۱۲,۹۹	۵,۰۳	۵	۱۵
تراکم کمپ ها	۲۵	۱۹,۳۸	۵,۴۳	۱۰	۴۰
سال های مصرف	۸	۳,۶۹	۲,۶۷	۱	۱۵
تعداد روزهای حضور در کمپ	۸۳	۴۹,۸۶	۳۹,۰۳	۶	۱۶۰
وضعیت بهداشت کمپ	۳	۳,۴۹	۱,۳۴	۱	۵
علائم روانی	۱۳,۵	۱۷,۰۳	۵,۲۵	۰	۲۷
علائم جسمانی	۱۳,۵	۱۳,۲۲	۴,۲۸	۰	۲۷
اضطراب کلی	۲۷	۳۰,۲۵	۸,۰۶	۰	۵۴

در افراد مصرف کننده هروئین ۳۲,۳۶، در افراد مصرف کننده تریاک ۲۹,۲۸، در افراد مصرف کننده گل ۲۸,۲۷ و در افرادی که مواد دیگری به غیر از این سه مورد مصرف می کردند ۳۱,۰۹ بوده است.

یافته های استنباطی

برای سنجش تفاوت میانگین میزان اضطراب کرونا در بین افراد متاهل و مجرد، افرادی که به خواست خود به کمپ آمده اند و افرادی که به خواست دیگران به کمپ آمده اند، از آزمون تی تست مستقل استفاده شده که نتایج آن در جدول زیر آمده است:

جدول ۳- مشخصات توصیفی نوع ماده مصرفی پاسخگویان

نوع مواد مصرفی	درصد	میانگین اضطراب کرونا افراد مصرف کننده هر ماده
تریاک	۵,۲	۲۹,۲۸
هروئین	۳۶,۵	۳۲,۳۶
گل	۷,۳	۲۸,۲۷
سایر	۵۱	۳۱,۰۹

شد. با در نظر گرفتن احتمال وجود پرسشنامه های مخدوش و بدون جواب، تعداد پرسشنامه ها به ۱۵۰ مورد افزایش یافت. روش نمونه گیری به صورت نمونه گیری تصادفی ساده بوده که براساس آن ابتدا کمپ های مختلف شهر یاسوج مشخص شد و بعد در هر کمپ، افرادی برای پر کردن پرسشنامه به صورت تصادفی تعیین شدند. داده ها به کمک نرم افزار آماری SPSS مورد تحلیل قرار گرفتند و از آزمون های آماری تی تست مستقل^۶ و همبستگی پیرسون^۷ برای آزمون فرضیات استفاده شد.

یافته ها

جدول ۱، توزیع ویژگی های پاسخگویان تحقیق را نشان می دهد. بر اساس این نتایج، از مجموع ۱۴۴ پاسخگوی این تحقیق، تمامی آنها مرد بوده اند، دامنه سنی پاسخگویان بین ۱۷ تا ۳۹ سال بوده و ۸۱,۳ درصد از افراد مذکور مجرد و بقیه متاهل بوده اند.

یافته های توصیفی

چنانکه در قسمت روش شناسی مقاله توضیح داده شد، برای سنجش اضطراب کرونا از پرسشنامه استاندارد با عنوان مقیاس اضطراب کرونا ویروس^۸ (CDAS) استفاده شده و اعتبار این پرسشنامه علاوه بر شاخص های هنجاریابی گزارش شده از سوی طراحان آن، در این تحقیق نیز از طریق تحلیل عاملی تاییدی داده ها تایید شده است.

جدول ۲. مشخصات توصیفی متغیرهای مرتبط با اضطراب کرونای پاسخگویان را نشان می دهد.

جدول ۳ مشخصات توصیفی نوع ماده مصرفی پاسخگویان را نشان می دهد. بر اساس این جدول در بین نمونه آماری ۳۶,۵ درصد مصرف کننده هروئین، ۷,۳ درصد مصرف کننده گل، ۵,۲ درصد مصرف کننده تریاک بوده اند. بقیه نیز موادی غیر از این سه مصرف می کردند. میزان اضطراب کرونا در افرادی که هروئین مصرف می کردند نسبت به بقیه افراد مصرف کننده بیشتر است. در واقع میانگین اضطراب کرونا

6. Independent Two Sample Mean Test

7. Pearson correlation

8. Corona Disease Anxiety Scale

جدول ۵- بررسی همبستگی متغیرهای مستقل و متغیر وابسته

همبستگی پیرسون	۰/۱۹۲	علائم روانی با تاثیر گروه	
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	۰/۱۷۴	علائم جسمانی با تاثیر گروه	مؤلفه‌های اضطراب کرونا
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	۰/۱۹۹*	میزان اضطراب کرونا به طور کلی با تاثیر گروه	
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	۰/۲۱۰	علائم روانی با تراکم کمپ ها	
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	۰/۱۸۸	علائم جسمانی با تراکم کمپ ها	مؤلفه‌های اضطراب کرونا
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	۰/۲۱۶*	میزان اضطراب کرونا به طور کلی با تراکم کمپ ها	
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	۰/۰۶۵	علائم روانی با مدت مصرف	
p-value	۰/۵۲۸		
همبستگی پیرسون	۰/۲۱۰	علائم جسمانی با مدت مصرف	مؤلفه‌های اضطراب کرونا
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	۰/۱۵۴	میزان اضطراب کرونا به طور کلی با مدت مصرف	
p-value	۰/۱۳۴		
همبستگی پیرسون	-۰/۳۰۱	علائم روانی با مدت زمان حضور در کمپ	
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	-۰/۲۷۸	علائم جسمانی با مدت زمان حضور در کمپ	مؤلفه‌های اضطراب کرونا
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	-۰/۳۲۷	میزان اضطراب کرونا به طور کلی با مدت زمان حضور در کمپ	
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	-۰/۲۸۸	علائم روانی با وضعیت بهداشتی کمپ	
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	-۰/۳۰۳	علائم جسمانی با وضعیت بهداشتی کمپ	مؤلفه‌های اضطراب کرونا
p-value	<۰/۰۰۱		
همبستگی پیرسون	-۰/۳۰۹	میزان اضطراب کرونا به طور کلی با وضعیت بهداشتی کمپ	
p-value	<۰/۰۰۱		

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت اضطراب روانی افراد معتاد در کمپ‌های ترک اعتیاد شهر یاسوج انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که میانگین اضطراب کرونا در

جدول ۴ ارتباط میزان اضطراب کرونا با نوع گروه و وضعیت تأهل افراد را نشان می‌دهد. همان‌طور که در این جدول مشاهده می‌شود، بین میانگین اضطراب کرونا در بین دو گروه افرادی که با خواست خود به کمپ آمده‌اند و افرادی که به خواست دیگران به کمپ آمده‌اند، اختلاف معناداری مشاهده شده است ($P\text{-value} < 0.001$). همچنین بین میانگین اضطراب کرونا در افراد مجرد و متأهل اختلاف معناداری مشاهده شده است ($P\text{-value} < 0.001$).

در جدول ۵ همبستگی تعدادی متغیر با میزان اضطراب کرونا آورده شده است.

جدول ۵، بررسی همبستگی متغیرهای مستقل و متغیر وابسته در بررسی مؤلفه‌های اضطراب کرونا را نشان می‌دهد. بر اساس این نتایج، از بین مؤلفه‌های مرتبط با میزان اضطراب کرونا، بین علائم روانی، علائم جسمانی و میزان اضطراب کرونا به طور کلی، با گروه اختلاف معناداری مشاهده شده است ($P\text{-value} < 0.001$). بین علائم روانی، علائم جسمانی و میزان اضطراب کرونا، به طور کلی، با تراکم کمپ‌ها اختلاف معناداری مشاهده شده است ($P\text{-value} < 0.001$). بین علائم جسمانی و مدت مصرف نیز اختلاف معناداری مشاهده شده است ($P\text{-value} < 0.001$).

بین علائم روانی، علائم جسمانی و میزان اضطراب کرونا به طور کلی، با مدت حضور در کمپ اختلاف معناداری مشاهده شده است ($P\text{-value} < 0.001$). همچنین بین علائم روانی، علائم جسمانی و میزان اضطراب کرونا به طور کلی، با وضعیت بهداشتی کمپ‌ها اختلاف معناداری مشاهده شده است ($P\text{-value} < 0.001$).

جدول ۴- آزمون تی برای مقایسه میانگین میزان اضطراب کرونا در بین گروه‌ها

متغیر	گروه‌ها	تعداد	t	درجه آزادی	p-value
اضطراب کرونا	افرادی که به خواست دیگران به کمپ آمده‌اند	۷۵	۷,۵۰۸	۱۴۲,۹۵۶	<۰/۰۰۱
	افرادی که به خواست خود به کمپ آمده‌اند	۶۹			
	مجرد	۱۱۷	۴,۰۲۶	۱۴۲	<۰/۰۰۱
	متاهل	۲۷			

نیز، به دلیل اینکه هر چه تراکم بیشتر باشد احتمال مبتلا شدن بیشتر است، اضطراب بیشتری نشان دادند. نتایج تحقیق نشان داد که همبستگی مثبت معناداری بین تعداد سال‌های مصرف مواد و میزان اضطراب کرونا در بعد جسمانی وجود دارد. یعنی هرچه تعداد سال‌های مصرف مواد بیشتر باشد، میزان اضطراب کرونا در بعد جسمانی در افراد بیشتر است. بر اساس نتایج بین مدت‌زمان حضور در کمپ و میزان اضطراب کرونا رابطه منفی معناداری وجود دارد، به این معنا که هرچه مدت‌زمان حضور در کمپ بیشتر باشد، میزان اضطراب کرونا در افراد کمتر است. از آنجایی که انجمنی به نام «معتادان گمنام» وجود دارد که حمایت‌های لازم را فراهم می‌آورند تا فرد بتواند از مواد پرهیز کند و از لحاظ معنوی حامی فرد هستند، به نظر می‌رسد هر چه مدت‌زمان حضور در کمپ بیشتر باشد و افراد بیشتر در این برنامه‌ها شرکت داشته باشند، اضطراب کمتری را به دلیل آموزش‌ها و حمایت‌های معنوی تجربه می‌کنند. میزان اضطراب کرونا با وضعیت بهداشتی کمپ رابطه منفی معناداری داشت و هرچه پاسخگویان وضعیت بهداشتی کمپ را مطلوب‌تر ارزیابی می‌کردند، میزان اضطراب کرونا نیز کمتر بود.

نتیجه‌گیری

از این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که میانگین اضطراب کرونا در بین افراد معتاد حاضر در کمپ‌های ترک اعتیاد شهر یاسوج بالاست و از طرفی متغیرهای تاثیر گروه، تراکم کمپ‌ها، تعداد سال‌های مصرف مواد، مدت‌زمان حضور در کمپ و وضعیت بهداشتی کمپ در میزان اضطراب کرونای این افراد تاثیرگذار بوده‌اند. از این رو لازم است تدابیر لازم به‌منظور افزایش سطح بهداشت کمپ‌ها اندیشیده شود و با توجه به شیوع بیماری کرونا، تراکم کمپ‌ها به حداقل ممکن برسد، زیرا حضور تعداد زیادی از افراد در کنار هم، امکان ابتلا به این بیماری را افزایش می‌دهد. لازم است از ظرفیت رسانه‌ها برای آموزش درست رعایت بهداشت به افراد حاضر در کمپ‌ها استفاده شود و همچنین مراجع ذی‌ربط نظارت بیشتری بر وضعیت بهداشت کمپ‌ها داشته باشند. از طرفی از آنجایی که این افراد زندگی خود را به صورت گروهی می‌گذرانند و صحبت کردن در مورد کرونا می‌تواند میزان اضطراب آنها را افزایش دهد و در نهایت بر روند ترک اعتیاد آنها هم تاثیر منفی داشته

بین این افراد در بعد روانی ۱۷/۰۳، در بعد جسمانی ۱۳/۲۲ و به صورت کلی ۳۰/۲۵ است که نشان از بالا بودن میزان اضطراب کرونا در بین پاسخگویان دارد. در واقع می‌توان گفت در همه بلاهای طبیعی، اجتماعی و مصیبت‌های جمعی، پیوند اجتماعی نقش مهمی برای کاهش آلام مردم و تقلیل آسیب‌ها داشته اما در مورد کرونا پیوند اجتماعی قوی می‌تواند پیامدی منفی چون گسترش بیماری داشته باشد. از طرفی افراد حاضر در کمپ از خانواده خود نیز دور هستند و از این طرف هم پیوند اجتماعی آنها کاهش یافته، بنابراین میزان اضطراب می‌تواند در آنها بیشتر شود. این نتیجه با نتیجه تحقیق وانگ^۹ و همکاران (۲۰۲۰) همسو است، آنها نیز دریافتند که کرونا ویروس می‌تواند علائم اضطراب، افسردگی و ترس را در افراد افزایش دهد. سود^{۱۰} (۲۰۲۰) [۱۸] نیز در پژوهش خود با این نتیجه رسید که عواملی مانند دوری از خانواده، تنهایی و... می‌توانند اختلالاتی مانند ترس و اضطراب در افراد به دلیل فقدان اطمینان در مورد بیماری کووید ۱۹ را افزایش دهند.

داده‌های پژوهش حاکی از این است که بین میانگین اضطراب کرونای افرادی که به خواست خود و کسانی که به خواست دیگران به کمپ آمده‌اند و همچنین افراد متاهل و مجرد تفاوت معناداری وجود دارد. بین متغیر تاثیر گروه و میزان اضطراب کرونا رابطه مثبت معناداری وجود داشت؛ به این معنا که هراندازه صحبت در مورد کرونا در بین گروه‌های دوستانه در کمپ بیشتر بود، میزان اضطراب کرونا نیز بیشتر بود. زایونک^{۱۱} (۱۹۶۵) [۱۹] نیز در پژوهش خود دریافت که میزان عملکرد افراد با حضور دیگران افزایش پیدا می‌کند.

بر اساس نتایج تحقیق بین میزان اضطراب کرونا و میزان تراکم کمپ‌ها رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به این معنا که هراندازه تراکم کمپ‌ها بیشتر باشد، میزان اضطراب کرونا در افراد بیشتر است. تیلور و همکاران^{۱۲} (۲۰۱۰) [۱۰] نیز در تحقیق خود به این موضوع اشاره کرده‌اند که در زمان بیماری همه گیر، خیلی از افراد ترس از آلوده شدن و تماس با افراد آلوده و ناقل دارند. افراد حاضر در کمپ‌هایی با تراکم بیشتر

9. Wang

10. Sood

11. Zajonc

12. Taylor

References

1. Parham B. Culture of Social Sciences. (Translation). Gould J. ed. 2nd ed. Tehran: Mazyar Publication; 2005:774.
2. Moshki M, khajavi A, Hashemizadeh H, Zarei M, Bidel S. Pattern of Drug Abuse Based on Demographic Factors in Self-Report Addicts of Quchan. J Neyshabur Univ Med Sci 2016; 3 (4): 19-26. (in Persian)
3. Miri Ashtiani, E. Sociology of Addiction. Tehran: Mohajer; 2006: 41. (in Persian)
4. Rimaz S, Dastoorpour M, Merghati khoii E, Mohseni S. Demographic variables associated with relapse in women and men referred to the selected addiction treatment centers in Tehran, 2009, A case- control study. Razi Journal of Medical Sciences, . 2013; 20 (107): 63-72. (in Persian)
5. Vazirian M, Mustashari G. A Practical Guide to Substance Abuse Treatment. Tehran: porshokoh : 2005. 188(in Persian)
6. Ghaderi S, Ghorbani Gh. Treatment of Adolescent Addiction (Guide to Substance Abuse). Tehran: Aron; 2013.33 (in Persian)
7. Tavakoli A, Vahdat K, Keshavarz M. Novel Coronavirus Disease 2019 (COVID-19): An Emerging Infectious Disease in the 21st Century. Iran South Med J2020;22 (6): 432-450. (in Persian)
8. Alizadeh Fard S, Saffarinia M. The prediction of mental health based on the anxiety and the social cohesion that caused by Coronavirus. Social Psychology Research2020; 9(36): 129-141.
9. Pourrajab F. Anxiety. Hekmat Sinavi Journal. 2002; 19: 59-62. (in Persian)
10. allahtavakoli M. Coping with stress of COVID_19 epidemic. J Jiroft Univ Med Sci 2020; 7 (1): 253-254. (in Persian)
11. Masoudnia E. Medical Sociology. Tehran: University of Tehran;2010. (in Persian)
12. Coleman, J.. Social Capital and the Creation of Human Captial, American Journal of Sociology, 1998; 94(1) : 95-120.
13. Salimi H, Hajjalizade K, Ameri Siahoui M, Behdost P. Investigating the role of Corona stress mediators in relationship between internet addiction and marital and family conflict and violence. Culture of counseling and psychotherapy. 2021; 12(45): 95-116. (in Persian)
14. Rajkumar, R. P. COVID-19and mental health: A review of the existing literature. Asian journal of psychiatry 2020; 1(1) : 2066-2068.
15. Deng, S. Q., Peng, H. J. Characteristics of and public

باشد، بهتر است سازمان بهزیستی با همکاری دانشگاه علوم پزشکی، آموزش‌های روان‌شناختی و بهداشتی لازم را به این افراد بدهند. از طرفی افراد معتاد به عنوان قشری از جامعه که نیازمند کمک هستند و خصوصاً در شهر یاسوج که یکی از شهرهای محروم کشور است، باید بیشتر مورد توجه و حمایت اجتماعی قرار بگیرند و در این شرایط کرونایی به آنها کمک شود تا از میزان اضطرابشان درمورد بیماری کرونا کاسته شود تا بتوانند روند ترک اعتیاد خود را با موفقیت پشت سر بگذارند و به زندگی عادی خود برگردند. امید است که با این اقدامات بتوان میزان سلامت اجتماعی، جسمی و روانی را در جامعه افزایش داد.

کاربرد در تصمیم‌های مرتبط با سیاست گذاری در نظام سلامت

سیاست‌گذاران و مدیران نظام سلامت می‌توانند با بذل توجه کافی و در نظر داشتن وضعیت اضطراب کرونای افراد معتاد در کمپ‌های ترک اعتیاد و متغیرهای اثرگذار در این اضطراب، این متغیرها را در سیاست‌گذاری‌ها برای امر سلامت مورد توجه قرار دهند و بر این اساس از نهادهای دیگر همچون بهزیستی برای بهبود زمینه‌های کاهش اضطراب کرونای افراد معتاد کمک بگیرند تا اضطراب در این افراد کاهش یابد.

- health responses to the coronavirus disease 2019 outbreak in China. *Journal of clinical medicine* 2020; 9(2): 575-578.
16. Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., McIntyre, R. S. A longitudinal study on the mental health of general population during the COVID-19 epidemic in China. *Brain, behavior, and immunity*. 2020;2(1): 14-25.
  17. Lin, N. *Foundation of social Research*. New York. McGraw Hill;1976: 446.
  18. Sood, S. Psychological effects of the Coronavirus disease-2019 pandemic. *Research & Humanities in Medical Education* 2020; 7(1) : 23-26.
  19. Zajonc, R.B. SOCIAL FACILITATION. *SCIENCE*. 1965; 149(2) : 269 –247.
  20. Taylor, S., Landry, C. A., Paluszek, M. M., Fregus, T. A., McKay, D., & Asmundson, G. Development and Initial Validation of the Covid Stress Scale, *Journal of Anxiety Disorders*. 2020; 72(2): .1-7

Evaluation of coronary anxiety status of addicted people in addiction treatment camps in Yasouj

Atefeh Modabernezhad^{1*}, Mohammad naser Paknejad², Shirvan Masoudi asl³

1-Ph.D. candidate in Sociology, Yasouj University, Yasouj, Iran.

2- MA in Sociology, Yasouj University, Yasouj, Iran.

3- Ph.D in health care management, National Health Insurance Research Center, Iran Health Insurance Organization, Iran.

Abstract

Introduction: Apart from physical effects, coronary heart disease has had some negative psychological effects such as vague worries and anxieties for all people, whether they are infected or not. The present study investigated these psychological effects, called coronary anxiety, among addicts in addiction treatment camps in Yasuj.

Methods: The method used in this study is quantitative and the survey technique and questionnaire tools have been used to collect data. The statistical population of this study is the people present in the addiction treatment camps in Yasuj city. According to the Lin table with an error of 5%, 144 of them were selected as a sample by simple random sampling and studied. The data were analyzed using SPSS statistical software, and independent t-test and Pearson correlation were used to test the hypotheses.

Results: In general, the average anxiety of Corona among addicts present in drug addiction camps in Yasuj city was high (mean: 30.25, standard deviation: 8.06) and the effect variables of the group, density of camps, number of years of drug use, duration The time of being in the camp and the health condition of the camp had an effect on the level of corona anxiety of these people.

Conclusion: Addicted people as a group of society who need help, especially in the city of Yasuj, which is one of the deprived cities of the country, should be given more attention and social support, and in this COVID-19 situation, help them to reduce their anxiety. In the case of coronary heart disease, they should be able to successfully go through the process of quitting their addiction and return to their normal lives.

Keywords: COVID-19 Anxiety, Addicts, Addiction Treatment Camp, Yasuj City

Please cite this article as follows:

Modabernezhad A, Paknejad MN. Evaluation of coronary anxiety status of addicted people in addiction treatment camps in Yasouj. *Hakim Health Sys Res.* 2022; 25(2): 113-121

*Corresponding Author: Kohgilouye and Boyer Ahmad, Yasuj, Zirtel, Yasuj State University, Faculty of Literature and Humanities, Department of Social Sciences - Phone number: 09137227232 - Email address: atefehmodaber1372@gmail.com

Copyright © 2022 Tehran University of Medical Sciences. Published by National Institute of Health research (NIHR). This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>. Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.